

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2016 р.

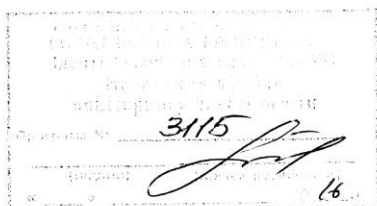
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні молодіжні субкультури США та Європи

для усіх напрямів підготовки

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильц

ов

«___» _____ 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні молодіжні субкультури США та Європи

Для всіх напрямів підготовки

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Сучасні молодіжні субкультури США та Європи для студентів всіх напрямів підготовки

Розробники: кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Горпинченко Інна Володимирівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від 5 вересня 2016 року № _1_

Завідувач кафедри всесвітньої історії _____ І.В. Срібняк
(підпис)

© _____, 2016 р.

© _____, 2017 р.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни	8
5. Теми лабораторних занять	8
6. Теми практичних занять.....	8
7. Теми семінарських занять	9
8. Самостійна робота.....	10
9. Індивідуальні завдання.....	10
10. Навчально-методична карта дисципліни	11
11. Методи навчання.....	12
12. Методичне забезпечення курсу.....	12
13. Система поточного і підсумкового контролю знань	13
14. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою.....	14
15. Рекомендована література.....	15

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: 2 <i>кредитів</i>	Шифр та назва напрямку: Для всіх галузей знань	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): вибір студента
Кількість змістовних модулів: 2 <i>модулі</i> .	Для всіх напрямів підготовки	Рік підготовки: 3. Семестр: 5.
Загальний обсяг дисципліни: 72 <i>годин</i> .	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр».	Аудиторні заняття: 28 <i>год</i> . 3 них: Лекції: 16 <i>год</i> . Семінарські заняття: 12 <i>год</i> . Самостійна робота: 40 <i>год</i> .
Кількість тижневих годин: 2 <i>години</i> .		Модульний контроль: 4 <i>год</i> . Вид контролю: залік.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів з відомими фундаментальними субкультурами Європи, США та України. Виявити суспільно-політичні, історичні, соціально-культурні умови, які сприяють виникненню та розвитку молодіжних субкультур у сучасному молодіжному середовищі.

Завдання:

- засвоїти базовий понятійний апарат;
- оволодіти необхідним мінімумом теоретичних знань про основні молодіжні субкультурні течії;
- визначати основні фактори і причинно-наслідкові зв'язки процесу виникнення існуючих субкультур;
- характеризувати особливості українських и зарубіжних субкультур.

Навчальні результати / вміння:

студенти повинні знати:

- історію сучасних субкультур та причини їх виникнення;
- закономірності и принципи розвитку молодіжних субкультур;
- рушійні сили і логіку розвитку молодіжних субкультур;
- сучасні тенденції існування і розвитку субкультур;
- проблему ідентичності молоді в сучасній Україні;
- специфіку спілкування і способи управління індивідом і групою.

студенти повинні вміти:

- аналізувати виникнення «нових» субкультур у сучасному українському суспільстві;
- критично ставитись до діяльності і ідеології молодіжних субкультур та коментарях по цій тематиці в ЗМІ;
- визначати та аналізувати актуальні проблеми сучасної молоді;
- компетентно опрацьовувати літературу, періодика, аудіо- і відеоматеріали.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Молодіжні субкультури як феномен ХХ-ХХІ століть

Тема 1. Категорія «молодь» та її характеристика

Сутність дефініції «молодь». Молодь як соціально-демографічна категорія. Соціально-психологічні особливості молоді. Представники психоаналізу про молодь.

Тема 2. Поняття “субкультура” та “контркультура” та їх характеристика

Походження та сутність дефініцій “субкультура”, “контркультура”. Етапи розвитку молодіжної “контркультури”. Елементи “контркультури”: молодіжний сленг, заперечення цінностей, ставлення до насильства, комунаризм, рок-музика та ін.

Тема 3. Причини піднесення молодіжного руху в другій половині 60-х рр. ХХ ст. в країнах західної Європи та США

Нові тенденції в розвитку західного суспільства та їх вплив на формування молодіжної свідомості. Характерні риси молодіжного руху. “Суперництво” поколінь.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Молодіжні субкультури: формування і трансформація

Тема 4. Бітництво та його вплив на визначення характеру молодіжного протесту

Бітники. Розбите покоління. Походження терміну «бітник». Бітництво як літературний напрямок. Вплив бітництва на формування ідеології молодіжного протесту.

Тема 5. Рух хіппі як прояв молодіжного неполітичного протесту в другій половині 60-х рр. ХХ століття

Витоки руху хіппі (бітники, народники, серфери, психоделісти). Походження терміну “хіппі”. Світоглядні орієнтири хіппі як субкультури.

Тема 6. Суспільно-політичний протест молоді в 60-х рр. ХХ ст. в США та країнах Західної Європи

Форми суспільно-політичного протесту молоді. Етапи суспільно-політичного протесту молоді в країнах Заходу. Гібридні прояви молодіжного руху другої половини 60-х рр. Причини занепаду молодіжного протесту на рубежі 60 – 70-х рр.

Тема 7. Українські молодіжні субкультури – проблема ідентичності

Соціально-історичні, політичні, культурні особливості генези молодіжної культури в Україні. Копіювання зовнішнього характеру течій західної молодіжної субкультури українськими неформалами. Українсько-зарубіжні молодіжні субкультури сьогодення – проблема адаптації. Перспективи розвитку молодіжних субкультур в Україні.

Тема 8. Актуальні проблеми сучасної молоді

Становище молоді в сучасному українському суспільстві. Аналіз молодіжних проблем. Державна молодіжна політика і шляхи вирішення молодіжних проблем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л.		сам.	м.к.	інд.	с.р.
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Молодіжні субкультури як феномен ХХ-ХХІ століть					
Тема 1. Категорія «молодь» та її характеристика	7	2			5
Тема 2. Поняття “субкультура” та “контркультура” та їх характеристика	9	2	2		5
Тема 3. Причини піднесення молодіжного руху в другій половині 60-х рр. ХХ ст. в країнах західної Європи та США	11	2	2	2	5
Разом за змістовим модулем 1	27	6	4	2	15
Модуль 2.					
Змістовий модуль 2. Молодіжні субкультури: формування і трансформація					
Тема 4. Бітництво та його вплив на визначення характеру молодіжного протесту	9	2	2		5
Тема 5. Рух хіппі як прояв молодіжного неполітичного протесту в другій половині 60-х рр. ХХ століття	9	2	2		5
Тема 6. Суспільно-політичний протест молоді в 60-х рр. ХХ ст. в США та країнах Західної Європи	9	2	2		5
Тема 7. Українські молодіжні субкультури – проблема ідентичності	9	2	2		5
Тема 8. Актуальні проблеми сучасної молоді	9	2		2	5
Разом за змістовим модулем 2	45	10	8	2	25
Разом за семестр	72	16	12	4	40
Семестровий контроль					
Усього годин	72	16	12	4	40

5. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Молодіжні субкультури як феномен XX-XXI століть		
1	Соціально-психологічні проблеми впливу сучасного масового мистецтва на молодь	2
2	Молодіжні субкультури: причини виникнення, типологізація, закономірності і принципи розвитку	2
Разом за змістовим модулем 1		4
Змістовий модуль 2. Молодіжні субкультури: формування і трансформація		
3	Афроамериканські молодіжні субкультури 40-х – 60-х рр. XX століття	2
4	Молодіжні субкультури 70-х років XX століття. Загальні тенденції в розвитку молодіжної культури	2
5	Молодіжні субкультури 80-х – 90-х рр. XX століття	2
6	Хакери – субкультура інтелектуалів (50-і рр. XX ст. – поч. XXI ст.)	2
Разом за змістовим модулем 2		8
Разом		12

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Молодіжні субкультури як феномен XX-XXI століть			
1	Категорія «молодь» та її характеристика	5	5
2	Поняття “субкультура” та “контркультура” та їх характеристика	5	5
3	Причини піднесення молодіжного руху в другій половині 60-х рр. XX ст. в країнах західної Європи та США	5	5
Разом за змістовим модулем 1		15	15
Змістовий модуль 2. Молодіжні субкультури: формування і трансформація			
4	Бітництво та його вплив на визначення характеру молодіжного протесту	5	5
5	Рух хіппі як прояв молодіжного неполітичного протесту в другій половині 60-х рр. XX століття	5	5
6	Суспільно-політичний протест молоді в 60-х рр. XX ст. в США та країнах Західної Європи	5	5
7	Українські молодіжні субкультури – проблема ідентичності	5	5
8	Актуальні проблеми сучасної молоді	5	5
Разом за змістовим модулем 2		25	25
Разом за семестр		40	40

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

10. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 72 год.

З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.),

самостійна робота (40 год.),

модульний контроль (4 год.), семестровий контроль – залік

Назва модуля	Змістовий модуль I Молодіжні субкультури як феномен XX-XXI століть.			Змістовий модуль II Молодіжні субкультури: формування і трансформація				
Лекції (теми, бали)	Категорія «молодь» та її характеристика 1	Поняття “субкультура” та “контркультура” та їх характеристики 1	Причини піднесення молодіжного руху в другій половині 60-х рр. XX ст. в країнах західної Європи та США 1	Бітництво та його вплив на визначення характеру молодіжного протесту 1	Рух хіппі як прояв молодіжного неполітичного протесту в другій половині 60-х рр. XX століття 1	Суспільно-політичний протест молоді в 60-х рр. XX ст. в США та країнах Західної Європи 1	Українські молодіжні субкультури – проблема ідентичності 1	Актуальні проблеми сучасної молоді 1
Семінарські заняття (теми, бали)		Соціально-психологічні проблеми впливу сучасного масового мистецтва на молоді 1	Молодіжні субкультури: причини виникнення, типологізація, закономірності і принципи розвитку 1	Афроамериканські молодіжні субкультури 40-х – 60-х рр. XX століття 1	Молодіжні субкультури 70-х років XX століття. Загальні тенденції в розвитку молодіжної культури 1	Молодіжні субкультури 80-х – 90-х рр. XX століття 1	Хакери – субкультура інтелектуалів (50-і рр. XX ст. – поч. XXI ст.) 1	
Самостійна робота(бали)	15			25				
Види поточного контролю	Відповідь на семінарському занятті – 10							
Модульний контр	Модульна контрольна робота – 25			Модульна контрольна робота – 25				
Підсумковий контроль (вид, бали)	залік							

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

12. Методичне забезпечення курсу

1. Конспекти лекцій, копії оригіналів монографій зарубіжних дослідників.
2. «Культові» твори письменників 50-90-х рр. ХХ ст.
3. Відеоматеріали – документальні (фільми про різноманітні рок-групи та музичні фестивалі) та художні («культові» субкультурні) фільми.
4. Словники, термінологічні та понятійні довідники.

13. Система поточного і підсумкового контролю знань

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Разом за I модуль	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Разом за II модуль	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	5	8
2.	Відвідування семінарських занять	1		1	1	2	1	1	1	1		4	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	5	5	15	5	5	5	5	5	25	40
4.	Робота на семінарському занятті	10		10	10	20	10	10	10	10		40	60
7.	Написання модульної контрольної роботи	25			25	25					25	25	50
8.	Екзамен												
9.	Підсумок (максимальний)		6	17	42	65	17	17	17	17	31	99	164
Коефіцієнт - $164/60 = 2,7$													

14. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

15. Рекомендована література

1. Бабенко Н.Б. Соціологія вільного часу і дозвілля: навчальний посібник / Н. Бабенко. – К:ДАКККіМ, 2006.
2. Волкова, Л. О. Групові ціннісні орієнтації як критерій класифікації неформальних молодіжних об'єднань / Практична психологія та соціальна робота// Л. О. Волкова. - 2014р. № 2. - С.5-11
3. Волкова, Любов. Неформальні молодіжні об'єднання як об'єкт соціально-психологічного дослідження / Соціальний педагог : всеукраїнська газета для фахівців // Л Волкова. - 2013р. N 1. - С.48-51
4. Головатый, Н. Ф. Социология молодежи [Текст] : курс лекций / Н. Ф. Головатый. - Київ : МАУП, 1999. - 224 с.
5. Громов А.В., Кузин О.С. Неформалы. Кто есть кто? – М.,1990.
6. Ежемесячный журнал «Ридерз Дайджест» **Error! Not a valid link.** № 3, 7-9. – 2001. (серия статей «Экстернальная культура. Системщики»).
7. Зязюн І. Динаміка культурного поступу (культура і субкультура з точки зору теорії) / І. Зязюн // Трибуна. – 1994. – № 9-10. – С. 20-21.
8. Иконникова С. Молодежь. Социологический и социально-психологический анализ / С. Иконникова. – Л., 1974. – 167 с.
9. Капітонов Е.А. Соціологія ХХ століття / Е. Капітонов. – Ростов-на-Дону: «Фенікс», 1996.
10. Колесин И.Д. Подходы к изучению социокультурных процессов / И. Колесин // Социологические исследования. – 1999. – №1.
11. Кофірін Н.В. Проблеми вивчення неформальних груп молоді / Н. Кофірін // Соціологічні дослідження. – 1991. – №1.
12. Краківський А.П. Про підлітків / А. Краківський. – М., 1970.
13. Крутецкий В.А., Лукин Н.С. Психология подростка / В. Крутецкий, Н. Лукин. – М., 1965.
14. Культурологія: теорія та історія культури [Текст] : навч. посібник / І. І. Тюрменко [та ін.] ; ред. І. І. Тюрменко. - Київ, 2010. - 369 с.
15. Левикова С. Большой словарь молодежного сленга / С. Левикова. – М., 2003. – 925 с.
16. Левикова С. Молодежная субкультура: учеб. пособие / Светлана Левикова. – М, 2004. – 608 с.
17. Лисовский В. Т. Чи у кожній суперечці народжується істина? / В. Лисовский. – Казань, 1997.
18. Мардахаев Л. Социальная педагогика: учебник / Л. Мардахаев. – М., 2006. – 269 с.
19. Мартинюк, Ольга Миколаївна. Генезис української молодіжної субкультури / Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв//О. М. Мартинюк. - Київ : Міленіум, 2015. - 2015р. № 4 . - С.43-48.
20. Марцинковская, Т. Д. Субкультура в транзитивном обществе / Вопросы психологии // Т. Д. Марцинковская. - 2013р. № 4. - С.57-68.
21. Мертон Р. Социальная структура и аномия. Социология преступности (Современные буржуазные теории) / Перевод с французского Е.А.Самарской. – Москва, 1966.
22. Молодежная субкультура: кол. моногр. / научн. ред. Н. Победа. – Одесса, 1999. – 284 с.
23. Молодежный экстремизм / Под ред. А. А. Козлова. – СПГУ, 1996.
24. Молодіжний рух України: історія та сучасність. Зб. матеріалів / В. А. Головенко. – К., 1998.
25. Мудрик А. Социальная педагогика: учеб. для студентов пед. вузов / А. Мудрик. – М., 2005. – 200с.
26. Неформальні природоохоронні молодіжні рухи в СРСР. Факти й документи / Під ред. Мухачева С. Г., Забеліна С. І. – К., 1993.
27. Оганов А. Теория культуры: учебн. пособие для вузов / А. Оганов. – М., 2001. – 384 с.
28. Рябов П. Стратегія руху: генеральний відступ. – Журнал "Громада". – № 48. – 1992.

29. Соколов К.Б. Субкультуры, этносы и искусство: концепция социокультурной стратификации / К. Соколов // Вест. Российского гуманитарного научного фонда. – №1. – 1997.
30. Социология молодёжи / Под ред. В. Т. Лисовского. – СПбГУ, 1996. –450 с.
31. Соціологічний словник / сост. А.Н. Єлеуков, К.В. Шульгіна. – Мінськ, 1991.
32. Соціологія культури: навчальний посібник / Семашко О. М., Піча В. М., Погорілий О. І. та ін. – К., 2010.
33. Соціологія. Короткий енциклопедичний словник. – Київ, 1998.
34. Сучасна американська соціологія / Під ред. В.И. Добренькова. – М.: Вид-во МГУ, 1994.
35. Череповська Н. Роль медіа-культури у формуванні молодіжних субкультур в Україні / Н. Череповська // Соціальний педагог. – 2008. – №23. – С. 51-56.
36. Шубин А. Социальная экология / А. Шубин. – М., 1995.
37. Шубин А. Судьба неформалов / А. Шубин. – Москва, 1996.
38. Энциклопедический социологический словарь / Под ред. Г.В. Осипова. – М.: ИСПИ РАН, 1995.
39. Яворницька О. Теорія субкультур у соціологічній перспективі / О. Яворницька. – Режим доступу до сайту: <http://www.ji-magazine.lviv.ua/texts/htm.htm>.
40. American Sociological Review, 3, October, 1938.
41. Hollstein W. Die Gegengesellschaft. Alternative Lebensformen. – Bonn, 1979.
42. Jedrzejewski M. Młodzież a subkultura. – Warszawa, 1999.
43. Wertenstein-Zulawski J. To tylko rock and roll. – Warszawa, 1990.